

Algemene Beschouwingen donderdag 14 oktober 2021

Voorzitter, college, collega raadsleden en mensen die thuis meekijken via de webcast,

Vorig jaar stond ik hier met een Delftsblauw mondkapje op, dit keer heb ik onze nieuwe huisdier Nemo meegenomen.

In de film Finding Nemo wordt de hoofdrol gespeeld door een clownvisje. In het wild is er iets bijzonders met clownvisjes: zij leven in wederzijdse afhankelijkheid of symbiose, met anemonen. De giftige tentakels van de anemoon beschermen het clownvisje en in ruil verwijdert het clownvisje parasieten en voorziet hij de anemoon van voedsel. Zonder de een kan de ander niet bestaan.

Hoewel veel burgers het misschien niet direct zullen willen toegeven: Ook de relatie tussen de gemeente Delft en haar inwoners is zo'n wederzijds afhankelijke relatie. De gemeente zorgt dat er woningen worden gebouwd, wegen worden aangelegd en onderhouden, voor mogelijkheden tot ontspanning, voor veiligheid op straat enz. Andersom is de gemeente niets zonder haar bewoners. Bewoners betalen belasting, maar zijn ook mantelzorger, actief in een buurtpreventieteam, helpen als vrijwilliger bij een sportvereniging of staan klaar hun burens te helpen.

Geen politieke partij hier in de raad of straks bij de verkiezingen, zal deze wederzijdse afhankelijke relatie tussen gemeente en bewoners ontkennen. We verschillen alleen van mening over hoe de verhouding tussen overheid en burgers eruit moet zien.

Voordat ik naar de inhoud en onze visie daarop ga, wil ik, via u voorzitter, onze dank uitspreken richting college, ambtelijke organisatie en griffie voor al het werk wat ze hebben gedaan inclusief deze begroting.

Vandaag beschouwen we de Programmabegroting 2022 en geven wij onze visie hierop. De laatste programmabegroting van dit college. Je hebt soms de hoop dat er, ter afsluiting, een aantal mooie, misschien zelfs genereuze plannen worden gepresenteerd. Maar niets is minder waar: de financiële situatie van onze stad is zorgelijk, 'penibel' zelfs. En dat vraagt volgens het CDA om scherpe keuzes.

Het liberale beleid dat de afgelopen decennia in Delft, en ook in Nederland, de boventoon heeft gevoerd, heeft geleid tot een samenleving waarin veel mensen welvarender zijn dan ooit en meer individuele vrijheden hebben dan generaties voor ons ooit hebben gehad. Maar tegelijk zien we ook steeds meer de keerzijden van deze 'ieder voor zich'-benadering. Het doorgeslagen marktdenken, mensen die geen betaalbare woning meer kunnen vinden, kinderen die al bij hun geboorte op een onoverbrugbare achterstand staan en een overheid die steeds meer op afstand van de samenleving komt te staan.

Het christendemocratisch antwoord op de uitdagingen van deze tijd begint bij de kracht van de samenleving. Bij de fundamentele vragen: wie we zijn en wat ons bindt? Zijn wij als mensen los zand dat zijn eigen weg zoekt? Of zijn wij een gemeenschap van mensen die bij elkaar horen, met elkaar verbonden zijn en elkaar nodig hebben? Wat het CDA betreft dat laatste, zie ook hier een wederzijdse afhankelijkheid van elkaar.

Neem bijvoorbeeld de uitdagingen op de woningmarkt. Ondanks dat er in Delft wordt gebouwd, zijn voor veel mensen (nieuwbouw)woningen onbereikbaar geworden. Jongeren, studenten en MBO-ers, starters, gezinnen, ook met een modaal of iets bovenmodaal inkomen, en ouderen staan aan de kant. Het CDA pleit voor verdere maatregelen om deze situatie tegen te gaan. Woonruimte is een primaire levensbehoefte van de mens en het CDA vindt dat iedereen recht heeft op een betaalbare woning. Zo willen wij het college vragen te onderzoeken of bezitters van bijvoorbeeld vier woningen of meer extra belast kunnen worden. Ook willen we de doorstroom stimuleren door seniorenwoningen te bouwen met innovatieve voorzieningen zodat ouderen langer zelfstandig kunnen wonen maar gezinswoningen vrijkomen.

We zien het terug in onze culturele sector. Cultuur, zo belangrijk voor ontspanning en ontplooiing van mensen, maar ook als plek waar Delftenaren elkaar ontmoeten, wordt zwaar getroffen door de bezuinigingen. DOK, 38CC, om een paar voorbeelden te noemen, krijgen te maken met extra kortingen. Andere instellingen, zoals Prinsenhof, lijken op korte termijn de dans te ontspringen. Prinsenhof krijgt jaarlijks een exploitatiebijdrage van 2 miljoen, en daarnaast betaalt de gemeente ook allerlei kosten voor Prinsenhof. Op z'n minst zou hier sprake moeten zijn van 'Gelijke monniken, gelijke kappen'.

Nu gaf de wethouder afgelopen dinsdag in de commissie aan dat Prinsenhof ook een taakstelling heeft meegekregen, daar zullen we de voorstellen dan ook op toetsen of de kappen wel overal gelijk zijn. Want wanneer we moet kiezen in deze financieel moeilijke tijden voor Delft, dan kiest het CDA liever voor een bibliotheek voor Delftenaren dan voor een museum voor toeristen om zo projecten als Vindtplaats en Taalhuis bij DOK, en andere waardevolle projecten voor onze inwoners, mogelijk te blijven maken.

Wij doen deze voorstellen omdat het simpelweg om mensen gaat. En mensen doen ertoe. Delftenaren die -mede door de Coronacrisis- in de knel zijn geraakt moeten goede ondersteuning krijgen. Dat vraagt geen afwachtende houding van de gemeente zoals we in de begroting lezen maar juist een inzet waarbij de gemeente actief contact zoekt met burgers. Zeker waar het gaat om schulden. Geen piepsysteem maar een overheid die naast haar inwoners staat. *Gewoon omdat het om de mensen gaat.*

Dat geldt ook voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling, zij moeten snel en adequaat hulp krijgen. De begroting laat zien dat het college meer taken bij de GGD en Veilig Thuis wil beleggen. Tegen de achtergrond van de Coronacrisis en de financiële situatie van in ieder geval de GGD heeft het CDA zorgen of de hulp adequaat blijft. Kan het college garanderen en waarmaken dat beide GR'en in staat zijn om mensen die in de knel zitten te helpen?

Voorzitter, het CDA gelooft in mensen en in de talenten van mensen. We hebben allemaal talenten gekregen die wij kunnen inzetten voor de samenleving en onszelf. Die inzet draagt bij aan ontplooiing van jezelf en de ontwikkeling van onze samenleving, ook hier in Delft. En soms moeten die talenten worden open gevouwen en kan het behulpzaam zijn als je daarbij een zetje in de goede richting krijgt.

Het CDA ziet hierin niet alleen het verenigingsleven als een heel belangrijke speler maar ook het onderwijs is cruciaal. Met de Coronacrisis in ons achterhoofd ontkomen we er niet aan om ook te constateren dat er onderwijsachterstanden zijn. Niet voor niets is er door demissionair minister Slob extra geld beschikbaar gesteld om dit tegen te gaan. Met het stimuleren van muziek in de klas kunnen die achterstanden (ook) weggewerkt worden. Muziek heeft een positief effect op en draagt bij aan gezondheid, sociale samenhang en opvoeding. We zien graag dat het college in gesprek gaat met de onderwijsbestuurders om dit te stimuleren. Zo is er een overheid die meedenkt en faciliteert. We zullen hiervoor (samen met STiP) een motie indienen.

Voorzitter, het CDA kiest voor een tijdperk voorbij individualisering. Een samenleving die recht doet aan mensen en hun onderlinge relaties. Waar vrijheid en verantwoordelijkheid onlosmakelijk zijn verbonden. Een veilige en verantwoordelijke samenleving waar we zorgdragen voor elkaar en waar we onze **normen** bewaken en **onze waarden** beschermen. Dat begint bij een dienstbare en betrouwbare overheid die naast mensen staat en oog heeft voor hun zorgen.

Initiatieven vanuit de samenleving moeten worden gewaardeerd. Maar ook: inwoners moeten het gevoel hebben mee te doen. Collega Johan Cornelissen verwoordde het afgelopen week treffend: geregeld komen burgers en bedrijven bij de raad aangeven dat zij niet **het gevoel** hebben voldoende betrokken te zijn bij voorstellen, zoals de scholenschuif in Tanthof, gereguleerd parkeren in de wijk en de Rode Loper. Zomaar een paar voorbeelden, maar wel voorbeelden met grote impact voor inwoners en bedrijven. Participatie is niet alleen 'even snel inspraak', maar volgens het CDA samen draagvlak creëren. Verbetering is hard nodig, want dan ben je pas als overheid dienstbaar aan je stad en aan je inwoners.

Maar voor ons gaat het niet alleen om een dienstbare overheid. Ook een betrouwbare overheid is essentieel, zeker in het licht van recente (landelijke) gebeurtenissen. Als overheid heb je zwaarmacht en, ik noemde het al eerder, bewoners betalen belastingen om bijvoorbeeld de stad in te richten en schoon te houden. Dat doet de gemeente niet alleen. Voor diverse taken hebben we spelers uit het maatschappelijk middenveld gevraagd om te helpen bij de uitvoering van taken, vaak omdat het maatschappelijk middenveld deze taken beter kan uitvoeren of groepen beter kent. Fantastisch natuurlijk. Maar... dit stelt ons voor de vraag welke verantwoordelijkheid je neemt als opdrachtgever. Het (jarenlang) niet-indexeren van een subsidie is over langere tijd een forse besparing waarbij je er onuitgesproken aan bijdraagt dat een uitvoerende club flink achteruit boert. Dan kan, maar beter zou zijn om verantwoordelijkheid te nemen als opdrachtgever en keuzes te maken: wat wil je voortzetten en waar stop je mee? Niet leuk, maar het toont wel aan dat de overheid verantwoordelijkheid neemt en deze niet afwentelt op de uitvoerende organisaties.

Ik sluit af voorzitter. Op deze manier verkleinen we de kloof en de tweedeling in de stad en tussen mensen, is de brug geslagen tussen jong en oud en heeft iedereen een betaalbare woning. Zo is er een evenwichtige, serieuze, gezonde en krachtige wederzijdse afhankelijke relatie tussen inwoners, het gemeentebestuur en het maatschappelijk middenveld waar ze voordeel van elkaar hebben. Dan krijgen we een kleurrijke stad, waar iedereen meetelt en het gevoel heeft mee te doen en bloeit Delft. Daar wil het CDA voor gaan.

We wensen het college bij het besturen van onze stad Gods zegen en wijsheid toe.